

2024/2112(INI)

27.11.2024

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu 2025. gadā
(2024/2112(INI))

Ekonomikas un monetārā komiteja

Referents: *Fernando Navarrete Rojas*

SATURA RĀDĪTĀJS

	Page
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PASKAIDROJUMS	9
PIELIKUMS. VIENĪBAS VAI PERSONAS, NO KURĀM REFERENTS IR SAŅĒMIS PIENESUMU	11

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu 2025. gadā (2024/2112(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD), jo īpaši tā 121., 126. un 136. pantu,
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) un LESD Protokolu Nr. 1 par valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā,
- ņemot vērā LES un LESD Protokolu Nr. 2 par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu,
- ņemot vērā LES un LESD Protokolu Nr. 12 par pārmērīga budžeta parāda novēršanas procedūru,
- ņemot vērā Līgumu par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību ekonomiskajā un monetārajā savienībā,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 29. aprīļa Regulu (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97¹,
- ņemot vērā Padomes 2024. gada 29. aprīļa Regulu (ES) 2024/1264, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu²,
- ņemot vērā Padomes 2024. gada 29. aprīļa Direktīvu (ES) 2024/1265, ar ko groza Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām³,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regulu (ES) Nr. 1173/2011 par efektīvu budžeta uzraudzības īstenošanu eurozonā⁴,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regula (ES) Nr. 1174/2011 par izpildes pasākumiem pārmērīgas makroekonomiskās nelīdzsvarotības koriģēšanai eurozonā⁵,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regulu (ES) Nr. 1176/2011 par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību⁶,

¹ OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

² OV L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj>.

³ OV L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj>.

⁴ OV L 306, 26.3.2011., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1173/oj>.

⁵ OV L 306, 23.11.2011., 8. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1174/oj>.

⁶ OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>.

- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regulu (ES) Nr. 472/2013 par to eurozonas dalībvalstu ekonomiskās un budžeta uzraudzības pastiprināšanu, kurās ir vai kurām draud nopietnas finanšu stabilitātes grūtības⁷,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regulu (ES) Nr. 473/2013 par kopīgiem noteikumiem budžeta plānu projektu uzraudzībai un novērtēšanai un pārmērīga budžeta deficīta novēršanai eurozonas dalībvalstīs⁸,
- ņemot vērā 2024. gada 15. maijā publicēto Komisijas 2024. gada pavasara ekonomikas prognozi,
- ņemot vērā 2024. gada 15. novembrī publicēto Komisijas 2024. gada rudens ekonomikas prognozi,
- ņemot vērā 2024. gada 22. martā publicēto Komisijas 2023. gada parāda atmaksājamības pārskatu,
- ņemot vērā Komisijas 2023. gada 8. marta paziņojumu “Fiskālās politikas norādes 2024. gadam” (COM(2023)0141),
- ņemot vērā Komisijas 2024. gada 19. jūnija paziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 3. punktu (COM(2024)0598),
- ņemot vērā Padomes 2024. gada 26. jūlija Lēmumu (ES) 2024/2122 par pārmērīga budžeta deficīta situāciju Francijā⁹,
- ņemot vērā Padomes 2024. gada 26. jūlija Lēmumu (ES) 2024/2123 par pārmērīga budžeta deficīta situāciju Ungārijā¹⁰,
- ņemot vērā Padomes 2024. gada 26. jūlija Lēmumu (ES) 2024/2124 par pārmērīga budžeta deficīta situāciju Itālijā¹¹,
- ņemot vērā Padomes 2024. gada 26. jūlija Lēmumu (ES) 2024/2125 par pārmērīga budžeta deficīta situāciju Beļģijā¹²,
- ņemot vērā Padomes 2024. gada 26. jūlija Lēmumu (ES) 2024/2128 par pārmērīga budžeta deficīta situāciju Maltā¹³,
- ņemot vērā Padomes 2024. gada 26. jūlija Lēmumu (ES) 2024/2129 par pārmērīga budžeta deficīta situāciju Slovākijā¹⁴,
- ņemot vērā Padomes 2024. gada 26. jūlija Lēmumu (ES) 2024/2133 par pārmērīga

⁷ OV L 140, 27.5.2013., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/472/oj>.

⁸ OV L 140, 27.5.2013., 11. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/473/oj>.

⁹ OV L, 2024/2122, 1.8.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2122/oj>.

¹⁰ OV L, 2024/2123, 1.8.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2123/oj>.

¹¹ OV L, 2024/2124, 1.8.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2124/oj>.

¹² OV L, 2024/2125, 1.8.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2125/oj>.

¹³ OV L, 2024/2128, 1.8.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2128/oj>.

¹⁴ OV L, 2024/2129, 1.8.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2129/oj>.

- budžeta deficīta situāciju Polijā¹⁵,
- ņemot vērā Padomes 2024. gada 26. jūlija Lēmumu (ES) 2024/2130, ar ko konstatē, ka Rumānija nav efektīvi rīkojusies, reaģējot uz Padomes 2021. gada 18. jūnija ieteikumu¹⁶,
 - ņemot vērā Padomes 2024. gada 12. aprīļa ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku¹⁷,
 - ņemot vērā Eiropas Fiskālās padomes 2024. gada 3. jūlija izvērtējumu par eurozonai 2025. gadā piemērotu fiskālo nostāju,
 - ņemot vērā Eurogrupas 2024. gada 15. jūlija paziņojumu par fiskālo nostāju eurozonai 2025. gadā,
 - ņemot vērā Eiropas Fiskālās padomes 2024. gada 2. oktobra gada pārskatu,
 - ņemot vērā Komisijas 2024. gada 19. jūnija paziņojumu “2024. gada Eiropas pusgads — pavasara pakete” (COM(2024)0600),
 - ņemot vērā Starptautiskā Valūtas fonda 2024. gada augusta darba dokumentu 24/181 “*Taming Public Debt in Europe: Outlook, Challenges, and Policy Response*” (Valsts parāda savaldīšana Eiropā: perspektīvas, problēmas un politikas risinājumi),
 - ņemot vērā Starptautiskā Valūtas fonda 2024. gada oktobra fiskālo pārskatu “*Putting a Lid on Public Debt*” (Valsts parāda ierobežošana),
 - ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,
 - ņemot vērā Budžeta komitejas atzinumu,
 - ņemot vērā Ekonomikas un monetārās komitejas ziņojumu (A10-0000/2024),
- A. tā kā Eiropas pusgadam ir būtiska nozīme ekonomikas un budžeta politikas koordinēšanā dalībvalstīs;
- B. tā kā LESD ir noteiktas atsauces vērtības valsts budžeta deficītam, kurš nedrīkst pārsniegt 3 %, un valdības parāda attiecībai pret IKP, kura nedrīkst pārsniegt 60 %; tā kā ES nominālā deficīta un valdības parāda attiecība pret IKP joprojām pārsniedz atsauces vērtības;
- C. tā kā atbilstība noteikumam par izdevumiem saskaņā ar iepriekšējo regulējumu eurozonā (2011.–2023. gads) bija 52 %;
- D. tā kā 2024. gadā attiecībā uz astoņām dalībvalstīm tika sāktas vai turpinātas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras; tā kā dažām dalībvalstīm netika piemērota pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra, neraugoties uz to, ka to budžeta

¹⁵ OV L, 2024/2133, 1.8.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2133/oj>.

¹⁶ OV L, 2024/2130, 1.8.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2130/oj>.

¹⁷ OV C, C/2024/2807, 23.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj>.

deficīts 2023. gadā pārsniedza 3 % no IKP;

- E. tā kā Komisija 2024. gada jūnijā secināja, ka astoņas dalībvalstis 2023. gadā ir pārsniegušas ieteikto izdevumu pieauguma līmeni,
1. norāda, ka dažos pēdējos gados ES, saskaroties ar lieliem satricinājumiem un esot vēl citu faktoru ietekmē, ir parādījusi augstu noturības līmeni, pateicoties koordinētai politikas reakcijai; turklāt atgādina, ka ilgtspējīgas izaugsmes veicināšana noturīgā veidā nozīmē veicināt atbildīgu fiskālo politiku, strukturālās reformas un investīcijas, kas palielina produktivitāti;
 2. uzskata, ka, lai pārvarētu konkurences un ģeopolitiskās problēmas, dažās politikas jomās, kas saistītas ar Eiropas sabiedriskajiem labumiem, būs nepieciešams izdevumus pārvietot uz ES līmeni, lai palielinātu kopējo publisko izdevumu efektivitāti; atzinīgi vērtē Savienības apņemšanos palielināt izdevumu efektivitāti un ieguldījumus vispārējās aizsardzības spējās, lai apmierinātu tās vajadzības saistībā ar pieaugošajiem draudiem un drošības problēmām;
 3. uzsver, ka konsekventa un visaptveroša rūpniecības politika ir būtiska, lai palielinātu ieguldījumus ES inovācijas spējā, vienlaikus saglabājot konkurētspēju un vienotā tirgus integritāti;

ES ekonomiskās izredzes

4. norāda, ka Komisijas 2024. gada rudens ekonomikas prognoze liecina — ES IKP 2024. gadā pieaugs par 0,9 % (0,8 % eurozonā) un 2025. gadā pieaugs par 1,5 % (1,3 % eurozonā); norāda, ka ES ekonomikas prognoze joprojām ir ļoti neskaidra un riski lielā mērā ir lejupvērsti;
5. uzsver, ka ekonomikas stabilitāti un spēju reaģēt uz krīzēm samazina augsts parāda līmenis; pauž bažas par to, ka tiek prognozēts, ka valsts parāda attiecība pret IKP 2025. gadā palielināsies (līdz 83,0 % ES un 89,6 % eurozonā) salīdzinājumā ar 2024. gada līmeni (82,4 % ES un 89,1 % eurozonā);
6. pauž nožēlu par to, ka astoņās dalībvalstīs ir pārmērīgs budžeta deficīts, un atzinīgi vērtē korektīvos pasākumus;
7. norāda, ka Komisijas 2024. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumā ir konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība 12 dalībvalstīs;

Pārskatīta ES ekonomikas pārvaldības sistēma un tās efektīva ieviešana

8. atgādina, ka reformas mērķis ir padarīt sistēmu vienkāršāku, pārredzamāku un efektīvāku, nodrošinot lielāku valstu atbildību un labāku sistēmas ieviešanu; turklāt atgādina, ka tās mērķis ir stiprināt fiskālo ilgtspēju, veicot pakāpeniskas un individuāli pielāgotas korekcijas, ko papildina reformas un ieguldījumi, un veicināt pretciklisku fiskālo politiku;
9. pauž nožēlu par fiskālo noteikumu sistēmas ieviešanas zemo līmeni iepriekš; uzsver, ka jaunajā sistēmā ir būtiski nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret dalībvalstīm; apstiprina,

ka tas, vai sistēma būs sekmīga un uzticama, lielā mērā ir atkarīgs no tās stingras īstenošanas;

10. apstiprina, ka, lai no jauna pievērstos vidēja termiņa neto primārajiem izdevumiem, būs vajadzīgas visaptverošas reformas valsts budžeta plānošanas procedūrās visās dalībvalstīs;

Valstu fiskālie un budžeta plāni

11. pauž nožēlu par to, ka ne visas dalībvalstis varēja laikus iesniegt savus vidēja termiņa fiskālos un strukturālos plānus un budžeta plāna projektus; uzsver, ka tas ir būtisks šķērslis jauno noteikumu efektīvai īstenošanai un to uzticamībai; atkārtoti apstiprina, ka ir svarīgi savlaicīgi iesniegt budžeta plāna projektus, lai fiskālajos plānos izklāstītās saistības pārvērstu konkrētās rīcībpolitikās;
12. norāda, ka 18 dalībvalstis ir ierosinājušas novirzes no Komisijas noteiktās izdevumu virzības, kā rezultātā dažos gadījumos vidējais izdevumu pieaugums ir lielāks; pauž nožēlu par to, ka šīs novirzes ir pamatotas ar būtiskām atšķirībām starp dalībvalstu un Komisijas ekonomiskajiem pieņēmumiem; aicina Komisiju nodrošināt, ka ekonomiskie argumenti, kas ir dalībvalstu ierosināto jauno virzību pamatā, ir pamatoti un balstīti uz datiem; pauž nožēlu par to, ka dalībvalstis novilcina savas fiskālās korekcijas līdz perioda beigām, kad parasti ir lēnāks IKP pieaugums; aicina Komisiju novērst prociklisku politiku;
13. pauž nožēlu par to, ka tikai septiņas dalībvalstis ir lūgušas savu attiecīgo neatkarīgo fiskālo iestāžu atzinumu; pauž nožēlu par to, ka deviņas dalībvalstis nav izpildījušas savu pienākumu pirms valsts plānu iesniegšanas rīkot politiskas apspriedes ar reģionālajām iestādēm un attiecīgajām ieinteresētajām personām; turklāt pauž nožēlu par to, ka vairākas dalībvalstis nav iesaistījušas savus parlamentus plānu apstiprināšanas procesā un nav ziņojušas, vai ar tiem ir notikušas nepieciešamās apspriedes;
14. konstatē, ka piecas dalībvalstis ir pieprasījušas pagarināt korekcijas periodu; norāda, ka reformas un ieguldījumi, kas izmantoti, lai pamatotu šo pagarinājumu, lielā mērā ir atkarīgi no reformām, kuras jau ir apstiprinātas saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu; uzskata, ka dažas no šīm reformām nepietiekami atbilst prasībai pierādīt savu ieguldījumu potenciālā IKP izaugsmē;

Fiskālā nostāja

15. piekrīt Eurogrupas viedoklim, ka, ņemot vērā makroekonomiskās perspektīvas 2025. gadam, eurozonā joprojām ir nepieciešama pakāpeniska un noturīga fiskālā konsolidācija; uzsver nepieciešamību samazināt augsto deficīta un parāda līmeni tā, lai ietekme uz izaugsmi būtu minimāla;
16. norāda, ka ir sagaidāms, ka pārskatītās pārvaldības sistēmas īstenošana 2024. un 2025. gadā visā eurozonā kopumā novedīs pie bremzējošas fiskālās nostājas, kas ir piemērota, ņemot vērā makroekonomiskās perspektīvas un nepieciešamību turpināt uzlabot fiskālo ilgtspēju un atbalstīt notiekošo inflācijas samazināšanās procesu;
17. uzskata, ka fiskālo noteikumu stingra piemērošana pati par sevi nav pietiekams

nosacījums, lai vienmēr panāktu optimālu fiskālo nostāju; aicina Komisiju un Padomi ierosināt mehānismu, kas palīdzētu nodrošināt, ka cikliskā pozīcija visai ES kopumā vienmēr atbilst makroekonomikas perspektīvai;

Konkrētām valstīm adresēti ieteikumi

18. pauž nožēlu par to, ka konkrētai valstij adresēto ieteikumu (KVAI) pilnīgas īstenošanas rādītājs ir samazinājies no 18,1 % (2011.–2018. gadā) līdz 13,9 % (2019.–2023. gadā);
19. atgādina par dalībvalstu pienākumu savos valsts fiskālajos plānos ņemt vērā attiecīgos KVAI saskaņā ar Eiropas pusgadu;
20. uzsver to, ka dalībvalstu galvenajam mērķim arī turpmāk vajadzētu būt īstenot KVAI par valsts pensiju sistēmu fiskālās ilgtspējas un veselības un ilgtermiņa aprūpes sistēmu rentabilitātes stiprināšanu, ņemot vērā sabiedrības novecošanu;
 - o
 - o o
21. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

PASKAIDROJUMS

Eiropas pusgads joprojām ir stūrakmens ekonomikas un budžeta politikas koordinēšanai Eiropas Savienības dalībvalstīs. Ziņojumā ir atzīta ES noturība neseno krīžu un satricinājumu pārvarēšanā, ko panāca koordinēta politikas reakcija, kura veicināja stabilitāti un izaugsmi. Lai saglabātu šo impulsu, ir no jauna jāpievēršas atbildīgai fiskālajai politikai, strukturālajām reformām un produktivitāti veicinošām investīcijām. Ziņojumā arī uzsvērts budžeta spiediens, ko rada jaunās prasības, kuras saistītas ar konkurētspēju, ģeopolitiskajām problēmām un sabiedrības novecošanu. Atbildot uz to, referents atbalsta i) strukturālo reformu programmu, ii) fiskālo ilgtspēju un iii) publisko izdevumu efektivitātes palielināšanu, pārvirzot noteiktus izdevumus uz ES līmeni, lai radītu Eiropas sabiedriskos labumus tādās jomās kā aizsardzība. Turklāt inovācijas veicināšana, izmantojot stabilu un horizontālu rūpniecības politiku, tiek uzskatīta par būtisku konkurētspējas un vienotā tirgus integritātes saglabāšanai.

Ziņojumā atzīts, ka ekonomikas prognozi 2024. un 2025. gadam apgrūtina nenoteiktība un riski lielā mērā ir lejuvērsti. Referents pauž bažas par prognozēto ES parāda attiecības pret IKP pieaugumu, kas apdraud ekonomikas stabilitāti un ierobežo fiskālo telpu reaģēšanai uz negatīviem satricinājumiem un krīzēm. Lai novērstu pārmērīgu budžeta deficītu astoņās dalībvalstīs, ir vajadzīgi efektīvi korektīvi pasākumi, un ziņojumā ir atzinīgi novērtēti pašreizējie centieni novērst šo nelīdzsvarotību.

Ziņojumā galvenā uzmanība ir pievērsta nesen pieņemtās makroekonomikas pārvaldības sistēmas darbībai, kas ir spēkā kopš 2024. gada. Šī sistēma ir visnozīmīgākais ekonomikas koordinācijas procesa jaunums. Reformas mērķis ir izveidot vienkāršāku, pārredzamāku un efektīvu sistēmu, kas stiprina fiskālo ilgtspēju, vienlaikus veicinot pretciklisku politiku. Tomēr referents uzsver vēsturiski vājo fiskālo noteikumu īstenošanu Eiropas Savienībā un to, ka uzticamība ir atkarīga no stingras piemērošanas un vienlīdzīgas attieksmes pret visām dalībvalstīm.

Ziņojumā īpaši aplūkota jaunu valsts vidēja termiņa fiskālo un strukturālo plānu un budžeta plānu projektu ieviešana. Tajā ir paustas bažas par vairāku dalībvalstu novēloto iesniegšanu, kas negatīvi ietekmē procesa ticamību. Referents arī uzsver ekonomikas pieņemumu atšķirības starp dažām dalībvalstīm un Komisiju, kas ir izraisījušas novirzes ierosinātajā izdevumu virzībā. Turklāt ziņojumā brīdināts, ka fiskālās korekcijas nevajadzētu koncentrēt korekcijas perioda beigās, un Komisija tiek aicināta nodrošināt pretciklisku politiku. Tiek arī kritizēts tas, ka nenotiek apspriešanās ar galvenajām ieinteresētajām personām, tostarp neatkarīgām fiskālajām iestādēm, reģionālajām iestādēm un valstu parlamentiem. Referents uzsver, ka ir jānodrošina, lai plānos iekļautās reformas un investīcijas patiešām veicinātu potenciālo IKP pieaugumu.

Ziņojums ir saskaņā ar Eurogrupas vienošanos, ka 2025. gadā ir vajadzīga noturīga fiskālā konsolidācija, kas novedīs pie bremzējošas fiskālās nostājas. Lai gan šāda pieeja ir piemērota, ņemot vērā makroekonomisko perspektīvu, ziņojumā ir brīdināts, ka fiskālo noteikumu piemērošana ir nepieciešama, bet ar to nepietiek, lai sasniegtu optimālus makroekonomiskos rezultātus. Tajā Komisija un Padome tiek aicinātas izveidot mehānismus, kas nodrošinātu, ka kopējā fiskālā nostāja ES reaģē uz cikliskajiem apstākļiem.

Visbeidzot, referents uzsver, ka ir svarīgi īstenot konkrētām valstīm adresētos ieteikumus (KVAI) kā būtisku Eiropas pusgada elementu. Turklāt ziņojumā ir paustas bažas par to, ka

samazinās “pilnībā īstenoto” KVAI īpatsvars. Dalībvalstīm tiek atgādināts par to pienākumu integrēt KVAI savos fiskālajos plānos, jo īpaši tādās prioritārās jomās kā pensiju sistēmas ilgtspēja un veselības aprūpes izdevumu efektivitāte.

PIELIKUMS. VIENĪBAS VAI PERSONAS, NO KURĀM REFERENTS IR SAŅĒMIS PIENESUMU

Saskaņā ar Reglamenta I pielikuma 8. pantu referents apliecina, ka, gatavojot ziņojuma projektu, pirms tā pieņemšanas komitejā viņš ir saņēmis pienesumu no šādām struktūrām vai personām:

Struktūra un/vai persona

Par šī saraksta sagatavošanu ir atbildīgs vienīgi referents.

Ja fiziskas personas sarakstā ir identificētas ar vārdu, amatu vai ar abiem, referents apliecina, ka viņš ir iesniedzis attiecīgajām fiziskajām personām Eiropas Parlamenta paziņojumu par privātumu Nr. 484 (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>), kurā ir izklāstīti nosacījumi, kas attiecas uz to personas datu apstrādi, un ar šādu apstrādi saistītās tiesības.